

Özgün Araştırma

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Etkinlikleri Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi

Neriman ARAL¹
Figen GÜRSOY¹
Müdüriye Yıldız BIÇAKÇI¹
Burçin AYSU²

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri hakkındaki görüşlerini belirlemektir. **Yöntem:** Araştırmada nitel yöntem kullanılmıştır. Çalışmaya katılmayı kabul eden 25 okul öncesi öğretmeni ile görüşme yapılmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile toplanmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formunda okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerine ilişkin farkındalık, müzik etkinliklerini planlama ve uygulamalarına yönelik sorular yer almaktadır. **Bulgular ve Sonuç:** Araştırmanın sonucunda, öğretmenlerin çoğunun müzik etkinlikleri ile ilgili bir hizmet içi eğitim, eğitim, kurs veya atölye çalışmasına katılmadığı, müzik etkinliğini kendisi planladığı, planlarken şarkı bulmakta zorlandığı, uygulama aşamasında sınıf yönetimi konusunda zorlandığı belirlenmiştir. Müziği çeşitli şekillerde tanımlayan öğretmenler, müzik etkinliği denince aklına şarkı söyleme çalışmalarının geldiğini, materyal seçerken materyalin sağlam ve kullanışlı olması gerektiğini belirtmiş, enstrüman çalan öğretmenlerin çoğu, blok flüt çaldığını ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Müzik, Müzik Etkinliği

An Examination of Preschool Teacher Opinions on Music Activities

ABSTRACT

Objective: This qualitative study was aimed at determining the opinions of preschool teachers on music activities. **Method:** Interviews were conducted with 25 preschool teachers who agreed to participate in the study and the data were gathered with a semi-structured interview form developed by the researchers. The form administered to the preschool teachers comprised questions on awareness, planning and implementation of music activities. The study results revealed that most of the teachers did not attend in-service training, courses or workshops for music activities, planned music activities themselves, had difficulties with finding songs during planning, as well as, with class management during implementation. **Results and Conclusion:** The teachers, who characterized music in various ways, did not cite any other music activity than singing and emphasized that materials should be durable and practical. The majority of the teachers who played a musical instrument reported playing the recorder.

Keywords: Preschool Education, Music, Music Education

¹ Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Ankara, Türkiye

² Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Bölümü, Kırşehir, Türkiye

Sorumlu yazar: Burçin AYSU, burcinaysu@windowslive.com

Bu makaledeki veriler 30 Ocak-1 Şubat 2013 yılında Kıbrıs'ta düzenlenen "International Conference on Interdisciplinary Research Education" kongresinde sözlü olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Okul öncesi dönem, çocukların kişiliğinin oluşumu, temel bilgi, beceri ve alışkanlıklarının ve tutumlarının kazanılması ve geliştirilmesinde en önemli dönem olarak ifade edilir. Bu dönemde verilen eğitim, çocukların daha sonraki yaşamını önemli oranda etkileyebilmektedir. Çocuğun okul öncesi dönemdeki eğitimi, tesadüflere bırakılmadan ciddi bir şekilde ele alınmalı ve bilimsel yollarla eğitim ortamları sağlanmalıdır (Başal, 2005). Bu dönemdeki eğitim ortamlarında Türkçe, sanat drama, hareket, oyun, fen, matematik, okuma yazmaya hazırlık etkinlikleri ve alan gezisi etkinlikleri yer almaktadır (MEB, 2013; Aral ve Can Yaşar, 2015).

Müzik etkinlikleri, bu eğitim ortamlarının bir parçası olup günlük programdaki tüm etkinliklerin içinde kullanılabilen bir etkinliktir. Müzik etkinlikleri kapsamında ses dinleme, ayırt etme, üretme ritim çalışmaları, nefes açma çalışmaları, şarkı söyleme, hareket ve dans ve müzikli öykü gibi teknikler kullanılmaktadır (MEB, 2013; Aral ve Can Yaşar, 2015).

Müzik etkinlikleri çocukların ritme karşı duyarlılık kazanmalarını sağlamakta, müzik etkinlikleri sayesinde kendini ifade edebilen, sosyal uyum sorunu olmayan, güven ve başarı duygusu yaşayan çocuklar olabilmektedirler(Aral vd., 2000 ve 2003).Müzik etkinliklerinin, çocukların doğasında var olan yetenekler ve müziği oluşturan unsurların doğru bir şekilde ilişkilendirilerek oluşturulması, çocuğun müzik gelişimini doğru yönde etkilemektedir (Mertoğlu, 2005). Müzik etkinlikleri ile çocukların matematik performansı olumlu yönde gelişmekte (Karşal, 2004), Orff tekniği ile verilen müzik eğitimi matematik yeteneğinde (Dikici, 2002), danslı müzik etkinlikleri ise sosyal becerilerinde (Kurt, 2016) etkili olmaktadır Müzik eğitimi ile bilişsel ve psikomotor gelişim arasında bağlantı bulunmakta, müzik eğitimi ve bir çalgı çalmayı öğrenen çocuklar zihin ve beden koordinasyonunu daha kolay kurmaktadır (Blasi ve Foley, 2006). Aynı zamanda müzik eğitimi ile çocukların alıcı dil gelişim düzeyleri yükselmektedir (Denk, 2000).

Okul öncesi dönem çocukların üzerinde olumlu etkileri olan müzik etkinliklerinin bu olumlu etkilerini daha fazla arttırabilmede okul öncesi öğretmenlerin etkisi oldukça önemlidir. Çocuklara verilen müzik eğitiminin etkili olabilmesi, okul öncesi öğretmenlerin müzik eğitimine olan yaklaşımları, müzik etkinlikleri planlamaları, etkinliklere çocukların aktif katılımlarını sağlayabilmeleri ile gerçekleşmektedir (Kılıç, 2012). Ancak yapılan birçok çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri konusunda eksikliklerinin olduğu belirlenmiştir. Müzik etkinliklerinde çok önemli sorumlulukları olan öğretmenlerin çocuk gelişimi ile ilgili donanımlarının yeterli olmasına rağmen, müzik bilgilerindeki eksikliklerden dolayı müzik çalışmalarında yeterli olamadıkları(Göncü, 2009), şarkı seçiminde var olan kaynakların ihtiyaca yeterince cevap veremediğini düşündükleri ve parçalara tek tek ulaşmada zorluk çektikleri (Mohan, 2008), şarkı seçiminde güçlük çektikleri (Öztürk, 2008), müzik etkinlikleri için bilgi yetersizlikleri bulunduğu ve okul öncesi öğretmenleri için daha uygulanabilir hizmet öncesi ve hizmet içi müzik eğitimi programları istedikleri (Lee, 2009), yüksek müzik bilgisinin müziğe olan inanışlarını güçlendirdiği (Kim ve Kemple, 2011) görülmüştür. Yapılan bu çalışmaların okul öncesi öğretmenlerin müzik etkinlikleri konusunda genel ihtiyaçlarını ortaya koyduğu dikkati çekmektedir. Ancak genel ihtiyaçları yanında okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerine ilişkin farkındalık, müzik etkinliklerini planlama ve uygulama konusunda görüşlerinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu düşünceden hareketle bu çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri hakkındaki görüşlerini belirlemektir.

Araştırmanın Modeli

Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır (Şimşek ve Yıldırım, 2008).

Çalışma Grubu

Çalışma grubu, kolayca ulaşılabilen bir örneklemden verilerin toplanması olarak ifade edilen uygun örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir (Büyüköztürk vd., 2014). Bu kapsamda araştırmaya Ankara ili Etimesgut ilçesinde görev yapan ve çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 25 okul öncesi öğretmeni dahil edilmiştir. Araştırmaya katılan 25 öğretmenin tamamı kadın ve üniversite mezunudur. Öğretmenlerin %44'ü anasınıfında, %32'si bağımsız anaokulunda, % 24'ü kurum anaokulunda görev yapmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %16'sı 25-30 yaş, %12'si 31-35 yaş, %28'i 36-40 yaş, aralığında olup %44'ünün yaşı ise 41 ve üstündedir. Görüşülen öğretmenlerin %80'i 5 yaş grubu, % 16'sı 4 yaş grubunda, %4'ü 3 yaş grubunda görev yapmakta olup, %48'inin 1-15 arasında, %44'ünün 16-20, %8'inin ise 21 ve üstünde çocuk sayısı bulunmaktadır. Öğretmenlerin %44'ü 21-25 yıllık çalışma süresine sahipken %20'si 16-20 yıl, %8'i 11-15 yıl, %16'sı 6-10 yıl, %12'si ise 1-5 yıl arasında kıdeme sahiptir. Görüşülen öğretmenlerin %92'si kadrolu olup %28'i 1995 yılı ve öncesi mezun iken, %24'ü 1996-2000, %12'si 2001-2005, %36'sı ise 2006-2012 yılları arasında mezun olmuştur.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme soruları literatür taramasından sonra araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Ardından uzman görüşü alınarak düzenlenmiştir. Görüşme formundaki sorular okul öncesi öğretmenlerin müzik etkinlikleri hakkındaki görüşlerine yönelik farkındalık, müzik etkinliklerini planlama ve uygulama bölümlerinden oluşmaktadır. Öğretmenlerin farkındalıklarını belirlemeye yönelik bölümde altı, müzik etkinliklerini planlamaya yönelik beş ve uygulamaya yönelik bölümde ise dört olmak üzere toplam on beş tane soru bulunmaktadır. Görüşmeler öğretmenlerin okullarında ve rahat iletişim kurabileceği düşünülen boş bir odada yüz yüze yapılmıştır. Öğretmenler ile yapılan görüşmeler 15-20 dakika sürmüştür. Görüşme formunda yer alan ve okul öncesi öğretmenlerine yöneltilen farkındalığa yönelik sorular şu şekildedir:

1. Çaldığınız bir enstrüman var mı?
2. Okul öncesinde müzik etkinlikleri ile ilgili bir hizmet içi eğitim, eğitim, kurs veya atölye çalışmasına katıldınız mı? Zamanını, yerini, kim tarafından verildiğini, içeriğini açıklayınız.
3. Müziği nasıl tanımlarsınız?
4. Müzik etkinlikleri denince aklınıza ne geliyor?
5. Lisans eğitiminizde müzik etkinliklerine yönelik aldığınız dersin içeriği nasıldı?
6. Materyallerin seçiminde göz önünde bulundurduğunuz unsurlar nelerdir?

Müzik etkinliklerini planlamaya yönelik sorular şunlardır:

1. Uyguladığınız müzik etkinliklerini kim planlıyor?
2. Planlama aşamasında nelerden faydalanıyorsunuz?

3. Müzik etkinliğini planlarken hangi konularda zorlanıyorsunuz?
4. Müzik etkinliklerine günlük plan içerisinde ne kadar süre yer veriyorsunuz?
5. Müzik etkinliklerine planınızda haftada kaç kez yer veriyorsunuz?

Müzik etkinliklerini uygulamaya yönelik sorular şunlardır:

1. Sınıfınızda müzik etkinlikleri için bir köşe var mı? Evet ise bu köşeyi kim ne şekilde hazırlıyor? Hayır ise neden yok?
2. Müzik etkinliğini uygularken hangi konularda zorlanıyorsunuz?
3. Müzik etkinliklerinde kullanılacak materyalleri, gerekli durumlara göre nereden ve nasıl temin ediyorsunuz?
4. Kendiniz, müzik etkinliği için orijinal materyal geliştirebiliyor musunuz? Evet ise materyalleri nasıl geliştirdiğinizi açıklayınız.

Verilerin Analizi

Görüşmeler bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra Microsoft Word programında yazılı hale getirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Öğretmenlerin her bir soruya verdiği cevaplar benzerlikleri bakımından gruplandırılarak yorumlanmış, ayrıca her soruya verilen bir-iki cevap da aynen sunulma yoluna gidilmiştir. Çalışmanın güvenilirliğini arttırmak amacıyla bir uzmanın çözümlenmeleri dikkate alınmış ve ortak noktalar belirlenmiştir.

BULGULAR

Çalışmanın bulguları; okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri konusunda farkındalık, müzik etkinliklerini planlama, ve uygulamalarına ilişkin görüşleri olarak üç başlık altında sunulmuştur.

Öğretmenlerin Müzik Etkinlikleri Konusunda Farkındalıklarına İlişkin Görüşleri

Farkındalık1: Enstrüman çalabildiğini belirten (10) öğretmenlerin çoğunluğu (6) blok flüt çaldığını, diğerleri ise metalefon, ritim aletleri, mandolin, gitar çaldığını belirtmiştir.

F2: Okul öncesinde müzik etkinlikleri ile ilgili bir hizmet içi eğitim, eğitim, kurs veya atölye çalışmasına katılıp katılmadıkları sorulduğunda öğretmenlerin çoğunluğu katılmadığını belirtmiştir. Katılanlara (8) zamanı, yeri ve kim tarafından verildiği sorulduğunda ise tamamına yakını "Okul Öncesinde Müzik" isimli seminere katıldığını, sadece 1 öğretmen "Yaratıcı Dans Drama" etkinliğine katıldığını belirtmiştir.

F3: Müziği nasıl tanımladıkları sorulduğunda öğretmenlerin tanımlarında müziğin farklı bileşenlerine yer verdikleri görülmüştür. Bazı tanımlarda müziğin insanların duygu ve düşüncelerini ifade edebilmesi için bir araç olma özelliği (10) ön plana çıkarken bazı tanımlarda ritim yönü (4), estetik özelliği (7), bazı tanımlarda ise evrensel yönü (4) olduğu belirtilmiştir. Öğretmenlerden Ö-24 "*İnsanın kendini ifade etmesine yardımcı bir sanat dalı.*" cevabını verirken, Ö-14 müziği "*Evrensel bir dil.*" olarak tanımlamıştır.

F4: Araştırmaya dahil edilen öğretmenlere müzik etkinliği denince aklınıza ne geliyor diye sorulunca tamamına yakınının (17) "şarkı söyleme" cevabını verdiği saptanmıştır. Bunun yanında ritim (3), ses dinleme, ayırt etme ve üretme (1), müzikli dans (2), müzik dinleme (1), müzikli dramatizasyon (1) cevaplarının da geldiği görülmüştür.

F5: Öğretmenlere lisans eğitiminde müzik etkinliğine ilişkin aldıkları dersin içeriği sorulduğunda çok çeşitli cevaplar geldiği görülmüştür. Müzik etkinliğine yönelik alınan dersin içeriğini hatırlamayanların (4) yanında, dersin içeriğinin teorik (6), flüt ve mandolin öğretimi (6), şarkı öğretimi (2) olarak ve okul öncesi eğitimde müzik ve müziğin çocuk eğitimindeki önemine ilişkin (2) olduğunu belirttikleri görülmüştür. Akademik bilgi ve uygulamanın birlikte

olduğu bir ders içeriğine sahip öğretmenlerin sayısı 4 iken sadece 1 öğretmen okul öncesine uygun olmadığını belirtmiştir. Ö-25 bu konudaki görüşünü “*Müzik etkinliği çeşitleri ve öğretim tekniklerini içeren, bolca uygulamaya yer veren dolu dolu bir eğitimdi.*” şeklinde ifade ederken, Ö-15 “*Sadece Flüt üzerine, parçaları flütle çalışıyorduk.*”, Ö-21 ise “*Yüzeysel, teorik.*” cevabını vermiştir.

F6: Öğretmenlerin müzik etkinliği için materyal seçerken nelere dikkat ettikleri sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde materyalin sağlam ve kullanışlı olması (15), çocuğun yaş ve gelişim düzeylerine uygun olması (4), ilgi çekici (2) ve ekonomik olması (4) konuları üzerinde durulduğu saptanmıştır. Müzik etkinliği için materyal seçiminde Ö-2 “*Çocuğun ilgisini çekecek özelliklere sahip olmalı*”, Ö-8 ise “*Dayanıklı olması.*” şeklinde görüşünü bildirmiştir.

Öğretmenlerin Müzik Etkinliklerinin Planlanmasına Yönelik Görüşleri

Planlama1: Öğretmenlerin çoğunluğu müzik etkinliğini kendisi planlarken, müzik öğretmeni ve uzman arkadaşları ile birlikte (3), müzik öğretmeniyle birlikte (4) planladıklarını belirten öğretmenlerin yanında, planlarını sadece müzik öğretmenin belirlediğini ifade eden öğretmenler (2) de bulunmaktadır. Müzik etkinliğini kendisi planladığını belirten Ö-7 “*Günlük plan içinde ben planlıyorum.*” cevabını vermiştir.

P2: Öğretmenler planlama aşamasında internetten (2), cd ve kasetlerden (3), müzik kitapları (1) ve müzik öğretmeninden (7), çocukların gelişim özelliklerine göre ihtiyaçlarından (4) yararlandığını belirtmiştir. Bazı öğretmenler lisans bilgilerinin yeterli olduğunu belirtmiş (3), bazı öğretmenler ise bir yıl önceki planlar ve hazır planlardan (5) yararlandığını ifade etmiştir. Hazır planlardan yararlandığını belirten Ö-19 “*Planda ne varsa, hazır plan.*” şeklinde görüş bildirirken, Ö-14 “*Biz yapmıyoruz.*” cevabını vermiştir.

P3: Araştırmaya dahil edilen öğretmenlere müzik etkinliklerini planlarken hangi konularda zorlandıkları sorulmuştur. Öğretmenlerin çoğu (10) şarkı bulamadığını belirtmiş, nota bilmemelerinin işlerini zorlaştırdığını (5) ifade etmişlerdir. Yaratıcı dans aşaması (1) ve ritim çalışmalarını planlarken zorlanan öğretmenlerin (2) yanında bir öğretmenin diğer etkinliklerle bütünleştirirken zorlandığı saptanmıştır. Öğretmenlerden Ö-9 “*Şarkı bulamıyorum.*” cevabını vermiş, Ö-4 ise “*Yeni bir şarkıyı nota bilmediğim için kitaptan öğrenemiyorum.*” Yönünde görüş bildirmiştir.

P4-5: Öğretmenlerin günlük plan içinde müzik etkinliklerine ortalama 15-20 dakika yer verdikleri saptanmıştır. Sadece 1 öğretmen “*Çocukların ilgisine göre sürdürüyorum*” cevabını vermiştir. Öğretmenlerin müzik etkinliklerine planlarında haftada kaç gün yer verdikleri sorulduğunda ise çoğunluk (19) her gün yer verdiğini belirtirken, çok az öğretmen (5) haftada 2-3 kez yer verdiğini ifade etmiştir. Sadece bir öğretmen planına göre değiştiğini söylemiştir.

Öğretmenlerin Müzik Etkinliklerinin Uygulanmasına Yönelik Görüşleri

Uygulama1: Öğretmenlerin bazıları(9) buldukları sınıfta müzik etkinlikleri için bir köşe bulunmadığını, bunun nedeninin ise fiziksel şartlar olduğunu belirtmiştir. Sınıfında müzik köşesi bulunduğunu belirten öğretmenler (16) ise bu köşeyi kendileri hazırlamaktadır.

Öğretmenlerden Ö-24 “*Var, ama çok güzel değil. Benim yaptığım ve satın aldığım birkaç parça müzik aleti var. Hepsi bu.*”, Ö-2 “*Kendi imkanlarımızla oluşturduğumuz bir müzik köşemiz (merkezimiz) var.*”, Ö-19 ise “*Yok, sınıf küçük.*” cevabını vermiştir.

U2: Öğretmenlerin müzik etkinliklerini uygularken hangi konularda zorlandıkları sorulduğunda, zorlanmadığını belirten öğretmenlerin (8) yanında en çok cevap sınıf yönetimi (14) konularında yoğunlaşmaktadır. Sesini doğru ve etkili kullanmadığını (1), müzik aleti çalamadığını belirten (1) ve ritim araçlarına zarar verilmemesi ve zarar verildiğinde tamiri

konusunda zorlanan öğretmenler (1) de bulunmaktadır. Ö-15 bu konudaki görüşünü “*Bazen kendim söylerken zorlanıyorum, sesimden dolayı.*”, Ö-16 “*Müzik aleti çalamayışım beni zorluyor.*”, Ö-8 “*Dağılıyorlar, dinlemiyorlar.*”, Ö-13 ise “*Gürültüden pek dinlemiyorlar. Bağırarak şarkı söyledikleri için.*” olarak belirtmiştir.

U3: Araştırmaya katılan öğretmenlerin müzik etkinlikleri için öncelikle ellerinde var olan materyalleri kullanma yoluna gittiklerini (12), gerekli durumlarda ise oyuncakçılardan satın alarak (4), velilerden isteyerek (8) temin ettiklerini belirtmişlerdir. Bir öğretmen, materyali satın alma ve kendisi yapma yoluna gitmektedir. Müzik etkinliklerinde kullanılacak materyalin temini ile ilgili Ö-19 “*Velilerden istiyorum.*”, Ö-25 ise “*Kurum içerisindeki diğer sınıflardan temin edilir.*” cevabını vermiştir.

U4: Öğretmenlerin yarısı (12) müzik etkinlikleri için orijinal materyal geliştirmediğini ifade etmiştir. Orijinal materyal geliştirdiğini belirten diğer öğretmenler (12) ise bu materyalin marakas olduğunu belirtirken sadece bir öğretmen gazoz kapaklarından tef yapmaktadır.

TARTIŞMA

Müzik etkinlikleri günlük programdaki tüm etkinliklerin içinde kullanılan, ayrıca diğer tüm etkinliklerle bütünleştirilebilen bir etkinliktir. Çocuklara verilen müzik etkinliklerinde öğretmenlerin önemli görevler düşmektedir. Bu anlamda okul öncesi öğretmenlerin müziğe ilişkin farkındalıkları, müzik etkinliklerini planlama ve uygulama konusundaki görüşlerinin belirlenmesi önem taşımaktadır.

Araştırmaya dahil edilen öğretmenlerin çok az bir kısmı enstrüman çalabilmektedir. Öğretmenin müzik aleti kullanabilmesi çocukların müziğe olan ilgilerini canlı tutabilmekte, müziği sevmelerini sağlamaktadır. Ancak blok flüt çalarken aynı anda şarkı söylenememesi, öğretmenler için zaman zaman zorluk yaratabilmektedir. Enstrüman çalabilen öğretmenlerinin çoğunun blok flüt çalabilmesi literatürdeki çalışmalarla (Özkut ve Kaya, 2012) desteklenmektedir. Kaya ve Özkut (2009), “Okul öncesi öğretmenlerin müzik etkinliklerinde herhangi bir enstrüman çalabilmesi gerektiğine inanıyorum” yargısına %40’ı katıldığını, %47’si tamamen katıldığını belirtmiştir.

Öğretmenlerin çoğunluğu okul öncesinde müzik etkinlikleri ile ilgili bir hizmet içi eğitim, eğitim, kurs veya atölye çalışmasına katılmadığını ifade etmiştir. Eğitim programında müziğin, çocukların gelişimlerine dönük amaçlarına yönelik olarak etkili bir şekilde kullanılabilmesinde, eğitimcilerin müzik bilgisi ve yeterliliğinin önemli bir yeri bulunmaktadır (Cevher Kalburan, 2012). Bu anlamda öğretmenlerin kendilerini geliştirecek hizmet içi eğitimlere, kurs ve seminerlere atölye çalışmalarına katılmaları gerekmektedir. Kandır ve Ömeroğlu (2004) araştırmasında okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin müzik etkinliğine ilişkin donanımlarını arttıracak seminer ve kurslar düzenlenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Kaya ve Özkut (2009), araştırmasına dahil edilen öğretmenlerin %41’i “müzik etkinlikleri için hizmet içi eğitim kurslarına katılmaya ihtiyaç duyuyorum” yargısına tamamen katılırken “Müzik etkinliklerinde karşılaştığım sorunları çözmede hizmet içi eğitimin yeterli olduğunu düşünüyorum %22’sinin tamamen katılmakta olduğunu, %42’sinin katılmadıklarını belirlemiştir. Alpaslan (2010), yaptığı çalışmada öğretmenlerin müzik alanında hizmet içi eğitim seminerlerinin yetersiz olduğunu düşündüklerini, müzik alanında hizmet içi eğitim seminerlerinin açılmasını istediklerini belirlemiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenler müziği çeşitli şekillerde tanımlamışlardır. Bu tanımların literatürdeki tanımlar (Kandır, 2003; Sun, 2004; Morgül, 2006) ile uyumlu olması öğretmenlerin müziğin farkında olduklarını düşündürmektedir. Öğretmenlerin tamamına yakını müzik etkinlikleri denince akıllarına ilk olarak şarkı söyleme çalışmalarının geldiğini

belirtmişlerdir. Öğretmenler sadece tek bir çalışma yerine pek çok çalışmayı bir arada kullanmalı, ayrıca müzik etkinliğini diğer etkinlikler ile bütünleştirebilmelidir.

Okul öncesi dönemde müzik sadece şarkı söylemeyi değil, çocuğun yaşına uygun pek çok çalışmayı da kapsamaktadır (Artan ve Bal, 1993). Bu çalışmalara ses dinleme, ayırt etme, üretme ve nefes açma çalışmaları, müzik eşliğinde hareket, yaratıcı hareket ve dans çalışmaları, ritim çalışmaları, müzikli öykü ve müzikli dramatizasyon, çeşitli işitsel algı çalışmaları örnek olarak verilebilir (Aral vd., 2000 Sun ve Seyrek, 2002; Aral vd., 2003; Ersoy, 2003). Kandır ve Ömeroğlu (2004), öğretmenlerin eğitim programlarında ağırlıklı olarak müzik etkinliklerinin tamamına yer verdiklerini saptamıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenler lisans döneminde verilen müzik eğitimi dersinin içeriğine ilişkin değişik cevaplar vermişlerdir. Verilen cevaplar doğrultusunda öğretmenlerin hizmet öncesinde yeterli düzeyde müzik eğitimi almaları gerektiği düşünülmektedir. Öğretmenlerin lisans döneminde edindikleri bilgi ve becerileri, mesleki yaşantılarını önemli düzeyde etkilemektedir. Göreve başladıktan sonra ise hizmet içi eğitim, kurs ve seminerler ile bilgilerini canlı tutarak güncellemeleri, üzerine yenilerini eklemeleri önemlidir. Araştırmaya dahil edilen öğretmenlerin mezuniyet yıllarının farklı olması, müzik eğitimi teorik olarak alması, bu soruya çeşitli cevaplar verilmesinin nedeni olabilir. Cevapların çoğunun olumsuz nitelik taşıması literatürdeki çalışmalarla da desteklenmektedir. Özkut ve Kaya (2012), okul öncesi öğretmenlerinin lisans döneminde müzik eğitimi dersi kapsamında aldıkları temel bilgi ve birikimleri kısmen yeterli bulduklarını saptamıştır. Alpaslan (2010), araştırmasına okul öncesi öğretmenlerinin bir bölümünün, üniversitede aldıkları müzik eğitimi yetersiz bulduklarını belirlemiştir. Kim ve Kemple (2011), çalışmalarına katılan öğretmen adaylarının genel olarak müzik bilgisinin sınırlı olduğunu ve yüksek müzik bilgisinin müziğe olan inanışları güçlendirdiğini belirlemiştir.

Öğretmenler, müzik etkinliği için materyal seçerken materyalin sağlam, kullanışlı, yaş ve gelişim düzeylerine uygun, ilgi çekici ve ekonomik olmasına dikkat etmektedir. Müzik aletleri sağlam ve dayanıklı olmalıdır. Ayrıca yeterli sayıda, kolay ulaşılabilir, sağlıklı, kolay tamir edilebilir ve ekonomik olmasına dikkat edilmelidir. Örneğin; çocukların üfleyeceği bir enstrüman sağlık açısından hijyenik olmayacağından ortamda bulundurulmamalıdır (Ömeroğlu vd., 2003).

Bazı okul öncesi eğitim kurumlarında planları öğretmenler yaparken bazı kurum anaokullarında ise çocuk gelişimi uzmanları ile beraber planlama yapılmaktadır. Öğretmenler planlarını öncelikle kendileri yapmalı, gerekli durumlarda ve imkanları ölçüsünde uzmanlardan yararlanmalıdır.

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim programında konuları temel almaları, çalıştıkları kurumların özelliklerinden kaynaklanıyor olabilir. Lisans eğitiminde öğretmen adaylarına konuların okul öncesi eğitim programında araç olarak kullanılması gerektiği vurgulanmalı, hizmet içi eğitimlerle daha çok öğretmene ulaştırılmalıdır.

Öğretmenler müzik etkinliklerini planlarken öncelikle çocukların gelişim özelliklerini çok iyi bilmelidir. Öğretmenlerin çocukların özelliklerini ve ihtiyaçlarını doğru olarak bilmesi, uygun müzik programı hazırlamada önemli rol oynamaktadır (Aral vd., 2000).

Araştırmaya katılan öğretmenler müzik etkinliğini planlarken çeşitli konularda zorlandıklarını belirtmişlerdir. Bu anlamda lisans eğitimi sırasında verilecek temel müzik bilgisinin önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Öğretmenler piyasadaki şarkılara bağımlı olmamalı, gerektiğinde kendi şarkılarını kendileri besteleyebilmelidir. Bunun için öncelikli olarak nota bilgileri olmalı, solfej yapabilmelidirler. Nota ve solfej bilgisi, piyasada bulunan şarkıları anlayabilmeleri ve doğru söyleyebilmeleri açısından da önem taşımaktadır.

Öğretmenler mutlaka bir plan ve ön araştırma yapmalı, öğrencilerinin karşısına hazırlanmış olarak çıkmalıdır.

Öğretmenler müzik etkinliği ile ilgili genel kültüre, eğitim verecek ölçüde teknik müzik bilgisine sahip olmalıdır (Ömeroğlu vd., 2003). Ayrıca bu bilgilerini okul öncesi eğitim programına uyarlayabilmelidir. Lee (2009) tarafından yapılan araştırmada öğretmenler okul öncesinde müzik etkinlikleri için fikir eksikliklerinin bulunduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenler çocuk şarkıları dağarcıklarını yetersiz görmektedirler (Kaya ve Özkut, 2009).

Öğretmenlerin günlük plan içinde müzik etkinliklerine ortalama 15-20 dakika yer verdikleri saptanırken çoğunluk (19) her gün müzik etkinliği yaptığını belirtmiştir. Müzik etkinliğinin çocuklar tarafından ilgi çekici olarak görülmesi, diğer etkinliklerle bütünleştirilebilmesi nedeniyle çoğunlukla her gün kullanıldığı düşünülmektedir. Öğretmenlerin planlarında müzik etkinliklerine ayırdıkları süreye ilişkin araştırma bulguları literatürdeki çalışmalar ile uyumluluk göstermektedir. Kandır ve Ömeroğlu (2004), öğretmenlerin %47,3'ünün her gün bir ya da birkaç müzik etkinliğine yer verdiğini, %10,9'unun ise her gün yer veremediğini saptamıştır. Gillespie ve Glider (2010), öğretmenlerin gün boyunca okul öncesi sınıflarda müziği nasıl ve ne zaman kullandığını araştırdığı çalışmada doğrudan sınıf gözlemleri ile okul öncesi öğretmenlerinin müzik kullanımını belirlemek için 4 "head start" sınıfta ve bir özel okulöncesi sınıfında müziğin saat başına ortalama 6,5 kez kullanıldığını saptamıştır. Güney Kore'deki kamu anaokullarında Lee (2009) tarafından yapılan araştırmada ise öğretmenlerin çoğunluğunun, ders planlarında grup müzik aktivitelerine haftada 2 defadan fazla ve ortalama 30 dakikadan az olacak şekilde yer verdiği saptanmıştır.

Bazı kurumlarda sınıf içinde sabit yatakların bulunması, yönetimin desteklememesi gibi nedenler öğrenme merkezlerinin oluşturulmasında engel teşkil etmektedir. Öğretmenin taşınabilir masalar kullanması, dolaplar, kutular veya çitlerle öğrenme merkezlerinin oluşturulması, gerekli durumlarda yönetimle konuşarak öğrenme merkezlerinin önemi hakkında farkındalık oluşturması gerekmektedir. Kaya ve Özkut, (2009) araştırmasında "Okulun fiziksel imkanlarının (müzik köşesi, araç ve gereçler, müzik odası, sınıf vb.) müzik etkinliklerinin yürütülmesi için yeterli" yargısına %12'si hiç katılmazken, %26'sı katılmadığını, %25'i kararsız olduğunu, %20'si katıldığını, %17'si tamamen katıldığını belirtmiştir.

Öğretmenler müzik etkinliklerini uygularken sınıf yönetiminde sorunlar yaşadıklarını ifade etmiştir. Sınıf yönetimi konusunda yaşanan problemler sadece müzik etkinlikleri ile ortaya çıkmamakta, öğretmenlerin kullandıkları sınıf yönetimi stratejileri (Akgün vd., 2011; Gezgin, 2009) ve disiplin anlayışları, iç kontrol odağına sahip olmaları arasındaki ilişki (Çakır, 2010) ve davranış değiştirme stratejileri (Acar, 2009) ile yakından ilgili bir konudur. Müzik etkinlikleri sınıf yönetimini kolaylaştırmaktadır (Cevher Kalburan, 2012).

Araştırmaya dahil edilen öğretmenler müzik etkinlikleri için öncelikle ellerinde var olan materyalleri kullandıkları, gerekli durumlarda oyuncakçılardan satın alarak, velilerden isteyerek temin ettiklerini, müzik etkinlikleri için orijinal materyal geliştirmediğini ifade etmiştir. Günümüzde müzik etkinlikleri ile ilgili materyallere kolay ve ucuz yollarla ulaşılabilir olmasının, öğretmenlerin bu materyallerin hazır olanlarına yönelmelerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Müzik odası veya müzik merkezinde bulunan materyaller ksilefon, ritim sopaları, davul, gong, kastanyet, marakas, vb. okul öncesi dönem çocuklarının kolaylıkla uygulayabilecekleri gerçek müzik aletlerinin (Ömeroğlu vd., 2003) yanında, öğretmenin kendi yaptığı ve çocuklarla beraber yapılabilen çocuğun yaratıcılığını da yansıtabileceği materyalleri kapsamalıdır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmanın sonuçları doğrultusunda şunlar önerilebilir:

- Öğretmenlerin müzik aleti çalabilmeleri desteklenmelidir.
- Hizmet süresi uzun olan öğretmenlerin bilgileri sürekli güncellenmeli, kurum anaokullarına okul öncesi eğitim programı ve öğrenme merkezleri hakkında bilgi verilmeli ve tek elden düzenli olarak denetlenmelidir.
- Öğretmenlerin hizmet öncesinde yeterli düzeyde müzik eğitimi almaları gerekmektedir. Bu eğitim temel müzik bilgisinin yanında, okul öncesinde müziğin kullanımına ilişkin bilgileri de içermelidir. Göreve başladıktan sonra ise kendilerini geliştirecek hizmet içi eğitimlere, kurs ve seminerlere atölye çalışmalarına katılmaları gerekmektedir. Bunun için üniversitelerin güzel sanatlar bölümleri ile işbirliğine gidilmelidir.
- Oyuncakçılardan temin edilen müzik materyalleri yerine okul öncesine uygun gerçek müzik aletlerine öncelik verilmelidir. Öğretmenler müzik etkinliklerinde kullanacakları materyalleri kendileri yapabileceği gibi doğal malzemeleri, hatta kendi bedenlerini de müzik etkinliklerinde kullanabilmeli, çocuklarla beraber çocuğun yaratıcılığını da yansıtabileceği materyalleri yapabilmelidir.
- Okul öncesi eğitim kurumlarında müzik etkinlikleri için ayrı bir oda düzenlenmeli, yapılamaması durumunda müzik öğrenme merkezinin oluşturulması sağlanmalıdır.
- Öğretmenlere bütünleştirilmiş etkinlikler hakkında bilgi verilmelidir.
- Sınıf yönetimi konusundaki eksiklikler hizmet içi eğitimlerle desteklemeli, lisans eğitiminden başlanarak bu konunun üzerinde durulmalıdır.

KAYNAKLAR

- Acar, D. 2009. *Okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin kullandıkları sınıf yönetimi stratejileri*. Uludağ Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Bursa
- Akgün, E., Yazar, M., Dinçer, Ç. 2011. *Okul öncesi öğretmenlerin sınıf içi etkinliklerde kullandıkları sınıf yönetimi stratejilerinin incelenmesi*. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi. Cilt: 1, Sayı: 3, S:1-9
- Alpaslan, U. 2010. *Okul öncesi öğretmenlerinin aldıkları müzik eğitimi doğrultusunda uygulamakta oldukları müzik etkinliklerine ilişkin görüşleri ve karşılaştıkları problemler*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul
- Aral, N., Can Yaşar, M. 2015. 36-72 Aylık çocuklar için eğitim programı. *Okul Öncesi Eğitim Programları*. Edt.:Aysel Köksal Akyol. S:78-112, Ankara:Hedef Yayınları
- Aral, N., Kandır, A., Can Yaşar, M. 2000. *Okul öncesi eğitim ve anasınıfı programları*. İstanbul: Yapa Yayınları
- Aral, N., Kandır, A., Can Yaşar, M. 2003. *Okul öncesi eğitim 1*. İstanbul: Yapa Yayınları
- Başal, H.A. 2005. *Okul öncesi eğitim*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları
- Blasi, M., Foley, M. B. 2006. The Music, Movement And Learning Connection: A Review.(ERIC Document Reproduction Service No. EJ754759). Erişim Tarihi: 24.08.2013. <http://eric.ed.gov>
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. 2017. *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem
- Cevher Kalburan, N. 2012. *Erken çocukluk döneminde yaratıcılık ve sanat*. Ankara: Eğiten Kitap
- Çakır, N. 2010. *Okul öncesi öğretmenlerinin disiplin anlayışları ile iç-dış denetim odakları arasındaki ilişki*. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi
- Denk, D. 2000. *Anaokuluna devam eden 6 yaş grubundaki çocukların alıcı dil gelişim düzeylerine müzik eğitiminin etkisinin incelenmesi*. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Dikici, A. 2002. *Orff tekniği ile verilen müzik eğitiminin matematik yeteneğine etkisinin incelenmesi*. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Doktora Tezi
- Gezgin, N. 2009. *Okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin kullandıkları sınıf yönetimi stratejileri*. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Bursa
- Gillespie, C.V.,Glider, K.R. 2010. Preschool teachers' use of music to scaffold children's learning and behaviour.*Early Child Development and Care*. Volume:180, Issue: 6, P:799-808
- Göncü, İ. 2009. *Okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan anasınıfı öğretmenleri ile müzik öğretmenlerinin müzik çalışmalarına ilişkin tutum ve yeterliliklerinin karşılaştırılması*. 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu. S:1-11. Samsun
- Kandır, A., Ömeroğlu, E. 2004. Okul öncesi eğitim kurumlarında görevli öğretmenlerin müzik etkinliklerinin uygulanmasına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Erken Çocukluk Eğitiminde Sanat Sempozyumu*. S:69-88. Ankara: Morpa Yayınları
- Karşal, E. 2004. *Okul öncesi dönemi çocuklarda müzik yeteneği ve matematik yeteneği ilişkisi ve müzik eğitiminin matematik performansı üzerine etkileri*. Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Doktora Tezi
- Kaya, S.Ö., Özkut, B. 2009. *Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliğine ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. Uluslar arası 5.Balkan Eğitim ve Bilim Kongresi. Edt: Hikmet ASUTAY, Eylem BUDAK BAYIR. S: 700-704. Edirne
- Kılıç, I. 2012. *Okul öncesinde müzik eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi

- Kim, H.K., Kemple, K. M. 2011. Is music an active developmental tool or simply a supplement? Early childhood preservice teachers' beliefs about music. Is music an active developmental tool or simply a supplement? Early childhood preservice teachers' beliefs about music. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 32 (2), 135-147
- Kurt, F. 2016. Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-72 aylık çocuklara uygulanan danslı müzik etkinliklerinin çocukların sosyal becerilerine etkisi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Bolu
- Lee, Y. 2009. Music practices and teachers' needs for teaching music in public preschools of south korea. *International Journal of Music Education*. V:27. N:4, p: 356-371
- MEB. 2013. Okul Öncesi Eğitim Programı. Ankara: MEB.
- Mertoğlu, E. 2005. Müzik ve ritim eğitimi. *Gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar*2. Edt: Müzeyyen Sevinç. S:273-28. İstanbul: Morpa Yayınları
- Mohan, H. 2008. *Okul öncesi dönemde belirli günler ve haftalarayönelik şarkı dağarcığı ile ilgili öğretmen görüşleri*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Ankara
- Morgül, M. 2006. *Müzik nasıl öğretilir*. İstanbul: Kök Yayıncılık
- Ömeroğlu, E., Ersoy, E., Tezel Şahin, F., Kandır, A., Turla, A. 2003. *Müziğin okul öncesi eğitimde kullanılması*. Ankara: Kök Yayıncılık
- Özkut, B., Kaya, Ö. 2012. İlköğretim okullarında görev yapan okulöncesi öğretmenlerinin lisans döneminde aldıkları müzik eğitiminin mesleki yaşantılarına olan etkilerinin incelenmesi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, V: 1 Issue: 1. S: 167-179
- Öztürk, A. 2008. *Okul öncesi kurumlarda uygulanan müzik eğitimini öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Sun, M. 2004. Temel müzik bilgileri. *Müzik öğretimi*. Edt: Ali Öztürk. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları. S: 63-78
- Sun, M., Seyrek, H. 2002. *Okul öncesi eğitiminde müzik*. İzmir: Mey Yayınları
- Yıldırım, A., Şimşek, H. 2008. *Nitel araştırma yöntemleri*. (7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yıldız, G. 2004. Okul öncesi müzik eğitiminde ortam düzenleme. *Müzik öğretimi*. Edt: Ali Öztürk. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları. S: 111-124